

การศึกษาอิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงองค์กร ของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ในประเทศไทย

A Study on the Influence of Governance on Corporate Risk Disclosure of Savings and Credit Cooperatives in Thailand

ศรรสนีย์ ทีปักษ์พันธุ์¹ และ กลางใจ แสงวิชิต^{2,*}

Sansanee Teeparuksapan¹ and Klangjai Sangwichitr^{2,*}

Received : September 30, 2025 Revised : November 28, 2025 Accepted : December 23, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงองค์กรของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ โดยเก็บข้อมูลจากรายงานประจำปีของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ที่มีมูลค่าสินทรัพย์ 5,000 ล้านบาทขึ้นไป ในระหว่างปี พ.ศ. 2564 - 2566 ทำให้มีขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 455 ตัวอย่าง (Firm-year observations) จากสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ จำนวน 139 แห่ง งานวิจัยครั้งนี้ทดสอบสมมติฐานงานวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ ผลการวิจัยพบว่า ค่าตอบแทนคณะกรรมการและความสามารถของผู้ตรวจสอบกิจการมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ สหกรณ์ออมทรัพย์และหน่วยงานกำกับดูแลสหกรณ์สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างค่าตอบแทนคณะกรรมการสหกรณ์ และกำหนดคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบกิจการให้เหมาะสม เพื่อพัฒนาการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงสหกรณ์ต่อไป

คำสำคัญ : การกำกับดูแลกิจการ การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง สหกรณ์ออมทรัพย์

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรการจัดการดุซฐึบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

¹ Ph.D. Student, Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

² Assistant Professor, Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University

*Corresponding author : klangjai.s@psu.ac.th

Abstract

This study examined the impact of corporate governance on risk disclosure practices among large Thai savings and credit cooperatives. Data were collected from the annual reports, and we constructed an unbalanced panel dataset of 455 firm-year observations from 139 savings and credit cooperatives in Thailand with total assets of at least THB 5,000 million during the period of 2021–2023. The data were analyzed using multiple regression to test the research hypotheses. The results revealed that board compensation has a positive effect on risk disclosure, and the competence of internal auditors has a significant effect on risk disclosure at the 0.05 level. This research contributes to savings and credit cooperatives and their regulators by designing board remuneration structures and specifying appropriate qualifications for internal auditors, with the aim of enhancing the cooperatives' risk disclosure practices.

Keywords: Corporate governance, Risk disclosure practices, Savings and credit cooperatives

1. บทนำ

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงินที่ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ด้วยการถือหุ้นเป็นรายเดือนโดยมีลักษณะการดำเนินงานใกล้เคียงกับสถาบันการเงินอย่างธนาคารพาณิชย์ กล่าวคือ ให้บริการรับฝากเงินจากสมาชิก และบริการเงินกู้แก่เพื่อนสมาชิกที่มีความจำเป็น รวมถึงให้การสงเคราะห์แก่สมาชิกและให้ผลตอบแทนในรูปแบบของดอกเบี้ยเงินฝากและเงินปันผล (สุพัตรา อภิชัยมงคล, 2561) จากข้อมูลของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 ประเทศไทยมีสหกรณ์ทุกประเภทรวม 9,202 แห่ง เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์ จำนวน 1,354 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 14.71 ของสหกรณ์ทั้งหมด มีสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น 3.44 ล้านคน มีทุนดำเนินงานรวม 3.30 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 88.7 ของทุนดำเนินงานของสหกรณ์ทุกประเภท สินทรัพย์รวม 3.14 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็น 84.61 ของสินทรัพย์รวมของสหกรณ์ทุกประเภท (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2566) ในขณะที่หนี้ครัวเรือน ณ ไตรมาส 1 ปี 2567 ประเทศไทยมีมูลหนี้รวมทั้งสิ้น 16.4 ล้านล้านบาท เมื่อแบ่งตามแหล่งเงินให้กู้ยืม พบว่า ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อมากที่สุด เป็นเงิน 6.33 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 38.69 รองลงมา คือ สถาบันการเงินเฉพาะกิจ เป็นเงิน 4.23 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 26.99 และอันดับสาม คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นเงิน 2.3 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 14.25 ของหนี้สินครัวเรือนทั้งประเทศ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2567) แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ถือเป็นสถาบันการเงินที่ช่วยเติมเต็มการเข้าถึงบริการทางการเงิน โดยเฉพาะกลุ่มผู้กู้เงินที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการจากธนาคารพาณิชย์ (ศิริวรรณ อัครวงศ์เสถียร และคณะ, 2560)

สหกรณ์ออมทรัพย์มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการออมและสร้างวัฒนธรรมการออมที่ยั่งยืน โดยสมาชิกสามารถออมเงินในรูปแบบเงินฝากออมทรัพย์หรือเงินฝากประจำ พร้อมสิทธิประโยชน์ด้านภาษี เช่น การยกเว้นภาษีดอกเบี้ยเงินฝากและเงินปันผล การถือหุ้นของสมาชิกจึงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ และสหกรณ์ออมทรัพย์จะมีบทบาทสำคัญในการเป็นแหล่งเงินกู้ยืม แต่กลับเผชิญกับความเสี่ยงด้านสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ซึ่งเกิดจากการปล่อยสินเชื่อโดยขาดการประเมินความสามารถในการชำระคืนอย่างเพียงพอ (สิริธยา จิตอุดมวัฒนา, 2555) ความเสี่ยงของสหกรณ์ในระบบการเงินไทยปรากฏชัดในปี พ.ศ. 2556 เมื่อสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่นประสบปัญหาทางการเงิน ส่งผลกระทบโดยตรงต่อสมาชิกและบั่นทอนความเชื่อมั่นต่อระบบสหกรณ์โดยรวม สมาชิกไม่สามารถถอนเงินฝากได้

(ศิริวรรณ อัครวงศ์เสถียร และคณะ, 2560) การตรวจสอบพบข้อบกพร่องด้านการบริหารจัดการและช่องว่างในการกำกับดูแล ขณะที่กลไกแก้ไขปัญหายังมีข้อจำกัด ส่งผลให้ผู้ฝากเงินในฐานะเจ้าหนี้และสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบอย่างกว้างขวาง (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2564) จึงสามารถกล่าวได้ว่า ปัญหาของสหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนใหญ่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินธุรกิจ แต่มักเกิดจากการบริหารจัดการและการควบคุมภายในที่ไม่เพียงพอจนเกิดการทุจริต (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2565) การบริหารความเสี่ยงเป็นแนวทางสำคัญที่มีส่วนทำให้การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มีการดำเนินกิจการที่ดี ส่งผลให้สามารถพัฒนาและเติบโตได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น การเสริมสร้างให้สหกรณ์มีมาตรฐานการจัดการที่ดี สร้างความเชื่อมั่นแก่สมาชิกและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยแผนพัฒนาการสหกรณ์ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2566-2570) ได้ระบุจุดอ่อนของสหกรณ์ออมทรัพย์ไว้หลายประการ 1) การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ต่อการบริหารจัดการสหกรณ์ยังอยู่ในระดับต่ำ 2) สหกรณ์ขาดองค์ความรู้และทักษะในการบริหารจัดการเงินและการลงทุน 3) การพัฒนาบุคลากรที่ไม่มีความต่อเนื่องและมีต้นทุนในการพัฒนาค่อนข้างสูง 4) สมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจหลักการอุดมการณ์และการบริหารงานสหกรณ์ 5) ขาดระบบการกำกับและตรวจสอบที่เข้มงวดขึ้น 6) ไม่มีข้อมูลสารสนเทศและระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารและตัดสินใจ 7) สหกรณ์ขาดกระบวนการและนโยบายด้านสินเชื่อที่เหมาะสม 8) สหกรณ์ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้ (คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ, 2566) แม้ปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์มีข้อบังคับให้เปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง แต่ยังไม่มีการวิจัยที่ทดสอบว่า โครงสร้างกำกับดูแล ด้านใดส่งผลต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในกลุ่มสหกรณ์ขนาดใหญ่ของไทย

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาอิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ในประเทศไทย เพื่อให้หน่วยงานกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์ออมทรัพย์นำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของคณะกรรมการต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความสามารถผู้ตรวจสอบกิจการต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของสหกรณ์

ออมทรัพย์

2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสมมุติฐานของการวิจัย

ทฤษฎีตัวแทน (Agency theory) ตามแนวทางของ Jensen and Meckling (1976) เป็นทฤษฎีที่อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของกิจการกับผู้บริหารในกรณีที่มีการแยกบทบาทดังกล่าวจะนำไปสู่ความไม่สมมาตรของข้อมูลและความขัดแย้งทางผลประโยชน์ที่ส่งผลให้เกิดปัญหาการเป็นตัวแทน (Agency problem) การกำกับดูแลกิจการที่ดีในบริบทของสหกรณ์นั้น สมาชิกทำหน้าที่เป็นเจ้าของกิจการร่วมกัน ในขณะที่คณะกรรมการและผู้บริหารเป็นตัวแทนบริหารองค์กร การที่สมาชิกขาดความรู้หรือไม่มีเวลาเพียงพอในการตรวจสอบการดำเนินงานของตัวแทนอย่างใกล้ชิด ทำให้กลไกการกำกับดูแลกิจการ เช่น คุณลักษณะของกรรมการ และการเปิดเผยข้อมูล มีความสำคัญต่อการส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารงานและลดความเสี่ยงจากบริหารงานของตัวแทนที่อาจตัดสินใจเอื้อประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้อง (Agyei-Mensah & Buerter, 2019; Laliwan & Potipiroon, 2022)

ในขณะเดียวกันทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling theory) ของ Spence (1973) สนับสนุนว่าในสถานการณ์ที่มีความไม่สมดุลของข้อมูล คณะกรรมการและผู้บริหารซึ่งมีข้อมูลภายในเกี่ยวกับความเสี่ยงขององค์กรมากกว่าสมาชิก

สหกรณ์ที่เป็นเจ้าของ ผู้บริหารสามารถใช้การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเป็นกลไกในการส่งสัญญาณถึงคุณค่าหรือสถานะของตนให้อีกฝ่ายรับรู้ การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงขององค์กร (Corporate risk disclosure) เป็นหนึ่งในกลไกสำคัญที่ใช้ในการส่งสัญญาณนี้ โดยเป็นการแสดงถึงความโปร่งใสและความสามารถในการจัดการความเสี่ยงขององค์กร (Agyei-Mensah, 2017; Alshirah & Alshira'h, 2024; Blue et al., 2024; Khalil & Maghraby, 2017; Khandelwal et al., 2021; Mbithi et al., 2022; Ntim et al., 2013) องค์กรที่สามารถเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงได้อย่างครบถ้วนจะได้รับความไว้วางใจจากตลาดมากกว่า และช่วยลดความไม่แน่นอนในการประเมินความเสี่ยงขององค์กร (Abraham & Cox, 2007; Alshirah & Alshira'h, 2024; Hassan, 2009) ในทางตรงกันข้าม หากการเปิดเผยข้อมูลไม่เพียงพอ อาจเพิ่มโอกาสในการเกิดความเสี่ยงทางการเงิน โดยเฉพาะในภาคสหกรณ์ที่สมาชิกต้องอาศัยข้อมูลที่โปร่งใสในการตัดสินใจ (Gillani et al., 2018) ดังนั้น การประยุกต์ใช้ทั้งทฤษฎีตัวแทนและทฤษฎีการส่งสัญญาณในงานวิจัยนี้ จึงช่วยอธิบายความเชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างการกำกับดูแล และการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงขององค์กร

จากทฤษฎีตัวแทน (Agency theory) ของ Jensen และ Meckling (1976) ที่กล่าวมาข้างต้นสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของกิจการและผู้บริหาร ซึ่งนำไปสู่ความไม่สมมาตรของข้อมูลและความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ส่งผลให้เกิดปัญหาการเป็นตัวแทน (Agency problem) และเน้นความสำคัญของกลไกกำกับดูแลกิจการ เช่น คุณลักษณะของกรรมการและการเปิดเผยข้อมูล เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและลดความเสี่ยงจากการตัดสินใจที่เอื้อประโยชน์ส่วนตน (Agyei-Mensah & Buertey, 2019; Laliwan & Potipiroon, 2022) ในขณะเดียวกัน ทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling theory) ของ Spence (1973) แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีข้อมูลภายในมากกว่าสมาชิกสามารถใช้การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเป็นสัญญาณแสดงถึงความโปร่งใสและความสามารถในการจัดการความเสี่ยง (Agyei-Mensah, 2017; Alshirah & Alshira'h, 2024; Blue et al., 2024; Khalil & Maghraby, 2017; Khandelwal et al., 2021; Mbithi et al., 2022; Ntim et al., 2013) ในขณะที่การเปิดเผยข้อมูลที่ครบถ้วนช่วยสร้างความไว้วางใจและลดความไม่แน่นอนในการประเมินความเสี่ยง (Abraham & Cox, 2007; Hassan, 2009) ในทางตรงกันข้าม การเปิดเผยข้อมูลที่ไม่เพียงพออาจเพิ่มโอกาสเสี่ยงทางการเงิน โดยเฉพาะในสหกรณ์ที่สมาชิกต้องอาศัยข้อมูลโปร่งใสในการตัดสินใจ (Gillani et al., 2018) ดังนั้น การผสานทั้งสองทฤษฎีจึงช่วยอธิบายความเชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างการกำกับดูแลและการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงขององค์กรได้

2.1 ความหลากหลายของคณะกรรมการกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงขององค์กร

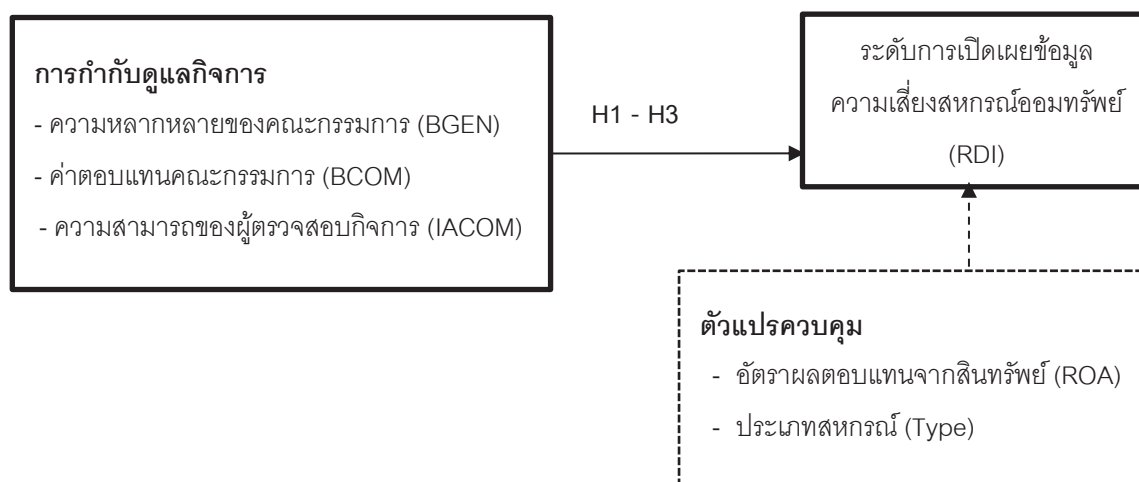
การศึกษาจำนวนคณะกรรมการที่เป็นเพศหญิงในองค์กรกับผลกระทบต่อความล้มเหลวทางการเงินได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทฤษฎีตัวแทนเชื่อว่าการมีคณะกรรมการที่มีความหลากหลายทางเพศมากขึ้น มักถูกคาดหวังว่าจะส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยง (Saggar et al., 2022) ความหลากหลายนี้จึงถูกมองว่าเป็นองค์ประกอบที่สามารถเพิ่มความระมัดระวังในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยง การมีคณะกรรมการเป็นผู้หญิงอาจช่วยส่งเสริมการใช้กลยุทธ์ที่รอบคอบและการประเมินความเสี่ยงที่ละเอียดถี่ถ้วนมากขึ้น งานของ Jia (2019) ชี้ให้เห็นว่าผู้หญิงในคณะกรรมการมักให้ความสนใจในเรื่องของความเสี่ยงและความยั่งยืนมากกว่าผู้ชาย ซึ่งจากงานวิจัยที่ผ่านมา เกี่ยวกับ ความหลากหลายของคณะกรรมการกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงขององค์กร พบว่า องค์กรที่มีความหลากหลายทางเพศช่วยส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลและเพิ่มความเข้มงวดในกระบวนการตรวจสอบและควบคุมภายในองค์กร เนื่องจากผู้หญิงมักมีแนวโน้มที่จะพิจารณาความเสี่ยงในมุมมองที่รอบคอบและเน้นความโปร่งใส (Adams & Ferreira, 2009; Bufarwa et al., 2020; Elamer et al., 2021; Gul et al., 2011; Khandelwal et al., 2023; Nadeem et al., 2017; Ntim et al., 2013) ส่งผลให้เกิดการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่มีคุณภาพสูงขึ้น และช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นของนักลงทุนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อองค์กร สามารถสรุปได้ว่า องค์กรที่มีคณะกรรมการที่มีความหลากหลายทางเพศมีแนวโน้มเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงและเพิ่มความเข้มงวดในการกำกับดูแลกิจการมากขึ้น

2.2 คำตอบแทนคณะกรรมการกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงองค์กร

ทฤษฎีตัวแทน (Agency theory) เป็นกรอบแนวคิดหลักที่อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของกิจการ (ตัวการ) และผู้บริหารหรือคณะกรรมการ (ตัวแทน) โดยมีข้อสมมติว่าทั้งสองฝ่ายมีเป้าหมายที่แตกต่างกัน การออกแบบโครงสร้างคำตอบแทนจึงถูกใช้เป็นกลไกควบคุมพฤติกรรมของตัวแทนเพื่อให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Adams & Ferreira, 2009; Elnahass et al., 2022) คำตอบแทนกรรมการโดยเฉพาะในรูปแบบที่ผูกโยงกับผลการดำเนินงาน (performance-based compensation) ถูกเสนอว่าเป็นเครื่องมือจูงใจที่มีประสิทธิภาพในการลดต้นทุนตัวแทน (agency cost) และสนับสนุนให้กรรมการตัดสินใจเพื่อสร้างมูลค่าในระยะยาวให้กับองค์กร (Adams & Ferreira, 2009; Elnahass et al., 2022) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยหลายชิ้นได้สะท้อนความเสี่ยงของการออกแบบคำตอบแทนที่ไม่เหมาะสม เช่น การจ่ายคำตอบแทนสูงโดยไม่มีตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน ซึ่งอาจส่งเสริมพฤติกรรมที่เอื้อประโยชน์ส่วนตน และบั่นทอนความมั่นคงทางการเงินขององค์กร (Cheng & Courtenay, 2006) การศึกษาของ Liu and Sun (2022) แสดงให้เห็นว่าคำตอบแทนของผู้บริหารในภาคธนาคารที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางการเงินสามารถสนับสนุนผลการดำเนินงานในอนาคตได้อย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่องค์กรที่มีโครงสร้างคำตอบแทนไม่ผูกโยงกับผลลัพธ์ มีแนวโน้มเผชิญกับระดับหนี้สินที่เพิ่มขึ้น และความเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเงิน ในทำนองเดียวกัน Khatib et al. (2023) พบว่าคำตอบแทนกรรมการมีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงในการล้มละลาย โดยเฉพาะในองค์กรที่ขาดกลไกกำกับดูแลที่เข้มแข็ง สามารถสรุปได้ว่า คำตอบแทนคณะกรรมการอาจเป็นกลไกสำคัญในการควบคุมพฤติกรรมของคณะกรรมการและมีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง

2.3 ความสามารถของผู้ตรวจสอบกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงองค์กร

ความสามารถของผู้ตรวจสอบกิจการ มีความสำคัญต่อการประเมินความเสี่ยงสำคัญขององค์กร เพื่อให้องค์กรสามารถแก้ไขหรือพัฒนาได้ทันทั่วทั้งที่ ซึ่งจะเป็นการลดความเสี่ยงจากการรายงานที่ขาดความโปร่งใส ตามมาตรฐานสากล ให้ความสำคัญกับคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบกิจการ โดยเฉพาะการมีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นต่อการทำหน้าที่ตรวจสอบกิจการ (The International Cooperative Alliance Annual Report, 2020) ปัจจุบันงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสามารถของผู้ตรวจสอบกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงขององค์กร พบว่าความสามารถของผู้ตรวจสอบกิจการมีความสัมพันธ์กับคุณภาพรายงานและการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง (Abbott et al., 2016; Barakat & Hussainey, 2013) เห็นได้ว่า เมื่อผู้ตรวจสอบกิจการมีทักษะและความสามารถเพียงพอ จะทำให้รายงานความเสี่ยงมีความแม่นยำมากขึ้น และมีระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงขององค์กรด้วย สามารถสรุปได้ว่าความสามารถของผู้ตรวจสอบกิจการอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงขององค์กร ซึ่งงานวิจัยของ Abbott et al. (2016) และ Zhang et al. (2025) ใช้ลอกการที่มึธรรมชาติของ คำตอบแทนผู้ตรวจสอบกิจการหน่วยเป็นบาทหารด้วยจำนวนผู้ตรวจสอบกิจการ ในการวัดความสามารถของผู้ตรวจสอบกิจการ

รูปภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย 1 : ความหลากหลายของคณะกรรมการส่งผลทางบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงสหกรณ์ออมทรัพย์

สมมุติฐานการวิจัย 2 : ค่าตอบแทนคณะกรรมการส่งผลทางบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงสหกรณ์ออมทรัพย์

สมมุติฐานการวิจัย 3 : ความสามารถของผู้ตรวจสอบกิจการส่งผลทางบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงสหกรณ์ออมทรัพย์

3. วิธีการดำเนินงานวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษางานวิจัย คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย (ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์) จำนวน 1,364 แห่ง (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2566) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยเก็บข้อมูลจากสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีสินทรัพย์เกิน 5,000 ล้านบาทเป็นเวลา 3 ปี ติดต่อกัน หรือเรียกว่าสหกรณ์ขนาดใหญ่ (อ้างอิงตามกฎกระทรวง เรื่อง การดำเนินงานและการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน พ.ศ. 2564) ซึ่งกำหนดให้สหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ต้องเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงด้านสินเชื่อการลงทุน สภาพคล่อง และปฏิบัติการในรายงานประจำปี ซึ่งมีจำนวน 161 แห่ง อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มแบบเจาะจง มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 455 ตัวอย่าง (Firm-year observations) จากสหกรณ์ออมทรัพย์จำนวน 139 แห่ง ซึ่งเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ที่มีข้อมูลเผยแพร่ทั้งทางเว็บไซต์และจากการขอข้อมูลโดยตรงจากสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ ซึ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้รับการพิจารณาว่าเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยผู้วิจัยคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยโปรแกรม G*power สำหรับการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ โดยกำหนดขนาดอิทธิพลตามแนวทางของ (Cohen, 2013) ซึ่งสามารถสะท้อนข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้สำหรับการวิจัย

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยเก็บข้อมูลจากรายงานประจำปีของ สหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ ในระหว่างปี พ.ศ. 2564 - 2566 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอข้อมูลจากสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ทั่วประเทศไทย

3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ในประเทศไทย (RDI) พิจารณาจาก

$$RDI = \frac{\sum_{i=1}^n d_i}{n}$$

เมื่อ d_n = คะแนนการเปิดเผยข้อมูลของแต่ละรายการ (1 = เปิดเผย, 0 = ไม่เปิดเผย)
 n = จำนวนรายการทั้งหมดที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 1

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การกำกับดูแลกิจการของสหกรณ์ออมทรัพย์ ประกอบด้วย

1. ความหลากหลายของคณะกรรมการ (BGEN) พิจารณาจากจำนวนกรรมการที่เป็นผู้หญิงหารด้วยจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด (Khandelwal et al., 2021)
2. ค่าตอบแทนคณะกรรมการ (BCOM) พิจารณาจากลอการิทึมธรรมชาติของผลตอบแทนคณะกรรมการแต่ละปี (Elnahass et al., 2022)
3. ความสามารถของผู้ตรวจสอบกิจการ (IACOM) พิจารณาจากลอการิทึมธรรมชาติของ ค่าตอบแทนผู้ตรวจสอบกิจการหน่วยเป็นบาท หารด้วยจำนวนผู้ตรวจสอบกิจการ (คน) (Abbott et al., 2016)

ตัวแปรควบคุม (Control Variable)

1. อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) พิจารณาจาก กำไรสุทธิ หาร สินทรัพย์รวม
2. ประเภทสหกรณ์ (TYPE) ได้แก่ TYPE1 = สหกรณ์ออมทรัพย์ครู TYPE2 = สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ TYPE3 = สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร TYPE4 = สหกรณ์ออมทรัพย์สถาบันอุดมศึกษา TYPE5 = สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลและสาธารณสุข TYPE6 = สหกรณ์ออมทรัพย์รัฐวิสาหกิจ TYPE7 = สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการอื่น TYPE8 = สหกรณ์ออมทรัพย์ธนาคาร และ TYPE9 = สหกรณ์ออมทรัพย์เอกชนและอื่น ๆ (Abbott et al., 2016; Linsley et al., 2006)

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ความเบ้ (Skewness) และความโด่ง (Kurtosis) สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) คือ การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยวิเคราะห์ (1) Pooled OLS Model (2) Fix Effect Regression Model และ (3) Random Effect Regression Model เพื่อศึกษาอิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ในประเทศไทย ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และมีการใช้ Hausman Test ในการสรุปผลการวิเคราะห์ โดยมีลักษณะเฉพาะของโมเดลในรูปสมการเชิงเส้นดังนี้

$$RDI = \beta_0 + \beta_1 BGEN + \beta_2 BCOM + \beta_3 IACOM + \beta_4 ROA + \beta_5 TYPE + \varepsilon$$

4. ผลลัพธ์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ที่ใช้ศึกษา จำนวน 455 ตัวอย่าง แสดงข้อมูล ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ความเบ้ (Skewness) และความโด่ง (Kurtosis)

ตาราง 1 แสดงสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรที่ใช้ศึกษา

Variable	Min	Mean	Max	SD	Skewness	Kurtosis	Obs
BGEN	0	0.196	0.867	0.171	1.082	0.766	455
BCOM	13.34	15.35	17.13	0.573	-0.406	0.322	455
IACOM	10.77	12.15	13.68	0.516	0.173	-0.120	455
RDI	0.179	0.689	1.000	0.218	-0.152	-1.011	455
ROA	0.027	0.065	0.121	0.014	0.451	0.774	455

จากตารางที่ 1 แสดงสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรที่ใช้ศึกษา พบว่า BGEN มีค่าสูงสุด 0.867 ค่าต่ำสุด 0 ค่าเฉลี่ย 0.196 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.171 BCOM มีค่าสูงสุด 17.13 ค่าต่ำสุด 13.34 ค่าเฉลี่ย 15.35 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.573 IACOM มีค่าสูงสุด 13.68 ค่าต่ำสุด 10.77 ค่าเฉลี่ย 12.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.516 RDI มีค่าสูงสุด 1 ค่าต่ำสุด 0.179 ค่าเฉลี่ย 0.689 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.218 และ ROA มีค่าสูงสุด 0.121 ค่าต่ำสุด 0.027 ค่าเฉลี่ย 0.065 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.014

4.2 ผลการสถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics)

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ในประเทศไทย โดยวิเคราะห์ตามสมมุติฐานการวิจัย มีดังนี้

ตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของตัวแปรรายคู่

Variable	BGEN	BCOM	IACOM	RDI	ROA	VIF
BGEN	1					1.206
BCOM	-0.076	1				1.073
IACOM	-0.192 *	0.266 *	1			1.130
RDI	0.146 *	0.094 *	0.095 **	1		1.169
ROA	-0.047	0.039	-0.067	-0.135 **	1	1.056

ระดับนัยสำคัญทางสถิติ *0.1, **0.05, ***.01

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของตัวแปรรายคู่ พบว่า ความสัมพันธ์ของตัวแปรมีค่าอยู่ระหว่าง -0.192 – 0.266 ซึ่งไม่มีตัวแปรคู่ใดที่มีค่าเกิน 0.8 และค่า VIF มีค่า 1.056 – 1.206 จากการวิเคราะห์เบื้องต้นก่อนการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ทั้งจากตารางที่ 1 และตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ไม่มีปัญหา Multicollinearity ไม่มีปัญหา Autocorrelation และข้อมูลมีการแจกแจงปกติ (Hair et al., 2010)

ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ

Variables	Pooled OLS Model	Fix Effect Regression Model	Random Effect Regression Model
Constant	-0.118	-	-0.531
BGEN	0.148 **	0.114	0.162*
BCOM	0.020	0.067**	0.032
IACOM	0.043*	0.192***	0.067***
ROA	-1.149	-4.163*	-2.275**
TYPE2	0.006	-	0.032
TYPE3	-0.066	-	-0.037
TYPE4	0.092*	-	0.073
TYPE5	0.004	-	0.013
TYPE6	0.065*	-	0.063
TYPE7	0.077**	-	0.066
TYPE8	0.066	-	0.054
TYPE9	-0.020	-	-0.023
R-squared	0.086	0.105	0.086
Adjusted R-squared	0.062	-0.303	0.061
Sum squared resid	19.750	9.280	13.664

ระดับนัยสำคัญทางสถิติ *0.1, **0.05, ***.01

จากตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ ด้วยวิธี Pooled OLS Model พบว่า ความหลากหลายของคณะกรรมการ (BGEN) ($\beta = 0.148, p < 0.05$) มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงสหกรณ์ออมทรัพย์ (RDI) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และความสามารถของผู้ตรวจสอบกิจการ (IACOM) ($\beta = 0.043, p < 0.1$) มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงสหกรณ์ออมทรัพย์ (RDI) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.1 ในขณะที่ค่าตอบแทนคณะกรรมการ (BCOM) ($\beta = 0.020, p > 0.05$) ไม่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงสหกรณ์ออมทรัพย์ (RDI) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สำหรับวิธี Fix Effect Regression Model พบว่า ค่าตอบแทนคณะกรรมการ (BCOM) ($\beta = 0.067, p < 0.05$) มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงสหกรณ์ออมทรัพย์ (RDI) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และความสามารถของผู้ตรวจสอบกิจการ (IACOM) ($\beta = 0.192, p < 0.01$) มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงสหกรณ์ออมทรัพย์ (RDI) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ในขณะที่ ความหลากหลายของคณะกรรมการ (BGEN) ($\beta = 0.114, p > 0.05$) ไม่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงสหกรณ์ออมทรัพย์ (RDI) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สำหรับวิธี Random Effect Regression Model พบว่า ความหลากหลายของคณะกรรมการ (BGEN) ($\beta = 0.162, p < 0.1$) มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงสหกรณ์ออมทรัพย์ (RDI) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.1 และความสามารถของผู้ตรวจสอบกิจการ (IACOM) ($\beta = 0.067, p < 0.01$) มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล

ความเสี่ยงสหกรณ์ออมทรัพย์ (RDI) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ในขณะที่ ค่าตอบแทนคณะกรรมการ (BCOM) ($\beta = 0.032, p > 0.05$) ไม่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงสหกรณ์ออมทรัพย์ (RDI) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากผลการทดสอบ Hausman Test ($\chi^2 = 18.619, p < .001$) พบว่า Fixed Effects Regression Model เป็นโมเดลที่เหมาะสมในการสรุปผลการวิเคราะห์สมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ โดยสามารถสรุปได้ว่า งานวิจัยนี้ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย 1 ที่ระบุว่าความหลากหลายของกรรมการส่งผลทางบวกระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงสหกรณ์ออมทรัพย์ ในขณะที่เดียวกันผลการวิเคราะห์ของงานวิจัยนี้ยอมรับสมมติฐานการวิจัย 2 ที่ระบุว่าค่าตอบแทนคณะกรรมการส่งผลทางบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงสหกรณ์ออมทรัพย์ และสมมติฐานการวิจัย 3 ที่ระบุว่าความสามารถของผู้ตรวจสอบกิจการส่งผลทางบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงสหกรณ์ออมทรัพย์ ดังนั้นสามารถสรุปผลการถดถอยเชิงพหุของงานวิจัยครั้งนี้ได้ดังนี้

$$RDI = \beta_0 + 0.114 \text{ BGEN} + 0.67 \text{ BCOM} + 0.192 \text{ IACOM} - 4.163 \text{ ROA} + \epsilon$$

5. สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผล

งานวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาอิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ในประเทศไทย ผลการวิจัยสนับสนุนทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Spence, 1973) ที่ว่าองค์กรสามารถใช้การเปิดเผยข้อมูลเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือต่อผู้มีส่วนได้เสีย จากผลการวิจัยที่พบว่า ค่าตอบแทนคณะกรรมการส่งผลทางบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงสหกรณ์ออมทรัพย์ แสดงให้เห็นว่าการกำหนดค่าตอบแทนที่เหมาะสมจะสามารถสร้างแรงจูงใจให้กรรมการทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Jamkarani & Lalbar, 2018) หรืออาจกล่าวได้ว่า การกำหนดค่าตอบแทนให้สอดคล้องกับบทบาทการกำกับดูแลถือเป็นสัญญาณที่แสดงให้เห็นว่าองค์กรมีความโปร่งใสได้ Martikainen et al. (2015) ดังนั้น สหกรณ์สามารถใช้ผลการวิจัยนี้ ไปพัฒนาโครงสร้างค่าตอบแทนกรรมการให้สอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ในเชิงการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลให้ครอบคลุมความเสี่ยงทั้งหมดได้

ความสามารถของผู้ตรวจสอบกิจการส่งผลทางบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงสหกรณ์ออมทรัพย์ (Abbott et al., 2016; Al Haddad & Juhmani, 2020) แสดงให้เห็นความสำคัญของผู้ตรวจสอบกิจการที่มีความเชี่ยวชาญสามารถนำเสนอรายงานการตรวจสอบกิจการที่ระบุความเสี่ยงและให้ข้อเสนอแนะกับกิจการในการบริหารความเสี่ยงองค์กร ตลอดจนพัฒนาการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเพื่อสะท้อนสถานะความเสี่ยงที่แท้จริงจนสามารถนำข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาพัฒนาองค์กรและจัดการกับความเสี่ยงองค์กรได้ในที่สุด เพราะผู้ตรวจสอบกิจการไม่เพียงแต่ตรวจสอบข้อมูลจากรายงานทางการเงินเท่านั้น แต่ยังตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบและบริบทขององค์กร ซึ่งการกำหนดค่าตอบแทนให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดของการกำกับดูแลและคุณภาพของรายงานจะทำให้การดำเนินงานสนับสนุนการเปิดเผยความเสี่ยงด้วย

ในขณะที่เดียวกัน ผลการวิจัยพบว่าความหลากหลายของกรรมการส่งผลทางบวกระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงสหกรณ์ออมทรัพย์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (Rahardjo et al., 2020) ที่พบว่าความหลากหลายทางเพศไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อระดับการเปิดเผยความเสี่ยงของบริษัทในประเทศอินโดนีเซีย เนื่องจากสัดส่วนของผู้หญิงที่เป็นกรรมการบริษัทค่อนข้างต่ำ ในขณะที่ข้อมูลของ The International Finance Corporation ระบุว่าปี ค.ศ. 2024 สัดส่วนของกรรมการบริษัทที่เป็นผู้หญิงในประเทศไทยอยู่ที่ประมาณร้อยละ 20 (IFC, 2024) ซึ่งยังต่ำกว่าเป้าหมายร้อยละ 30 ที่

นักลงทุนและองค์กรระหว่างประเทศผลักดัน เนื่องจากระดับดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นที่ผู้หญิงจะสามารถสร้างอิทธิพลต่อการตัดสินใจให้กับองค์กร จนสามารถสร้างผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษานี้สรุปผลการศึกษาโดยใช้ Fix-effect model ซึ่งจะช่วยควบคุมความแตกต่างระหว่างบริบทของสหกรณ์แต่ละแห่ง ซึ่งอาจมีข้อจำกัดในงานวิจัย เช่น สหกรณ์ที่มีความโปร่งใสอยู่แล้วอาจจะมีการจ่ายค่าตอบแทนสูง หรือมีการคัดเลือกผู้ตรวจสอบกิจการที่มีความสามารถจึงทำให้การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเป็นทุนเดิมในการศึกษานี้ศึกษาเฉพาะสหกรณ์ขนาดใหญ่ที่มีการกำหนดให้เปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง อาจจะไม่สามารถสรุปผลเชื่อมโยงกับสหกรณ์ขนาดอื่นได้ แต่อย่างไรก็ตาม งานวิจัยครั้งนี้สามารถเติมเต็มช่องว่างทางวรรณกรรมเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในบริบทของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยได้ และยังมีข้อสรุปที่น่าสนใจในมุมมองของการลงทุนในการกำกับดูแลกิจการจะเป็นหนึ่งในกลไกการยกระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง และเสริมสร้างความโปร่งใสในการบริหารกิจการด้วย

6. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตและประโยชน์ของการวิจัย

6.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. งานวิจัยในอนาคตควรสำรวจความสัมพันธ์หรืออิทธิพลของตัวแปรการกำกับดูแลกิจการอื่นเพิ่มเติม เช่น ความรู้ของคณะกรรมการ ความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบกิจการ คุณภาพของการตรวจสอบบัญชี ตลอดจนปรับเปลี่ยนวิธีการวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง เพื่อเป็นการยืนยันข้อมูลที่ค้นพบ

2. งานวิจัยในอนาคตควรมีการศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลก่อนและหลังการมีประกาศการเปิดเผยข้อมูล หรือมีการขยายระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลของสหกรณ์ประเภทอื่น หรือขนาดเล็กด้วย

6.2 ประโยชน์ของการวิจัย

1. สหกรณ์ออมทรัพย์หรือหน่วยงานกำกับดูแลควรมีการออกแบบโครงสร้างของค่าตอบแทนคณะกรรมการให้สอดคล้องกับบทบาทของการกำกับดูแลสหกรณ์ เพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำงานอย่างโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การออกแบบโครงสร้างของค่าตอบแทนคณะกรรมการควรพิจารณาความเหมาะสมของโครงสร้างค่าตอบแทนที่มีในปัจจุบันว่าสะท้อนผลการปฏิบัติหน้าที่ด้านการกำกับดูแลหรือไม่ หากยังไม่สอดคล้องก็ควรมีการกำหนดตัวชี้วัดและกำหนดค่าตอบแทนให้สะท้อนคุณภาพการกำกับดูแลอย่างเป็นรูปธรรม

2. สหกรณ์ออมทรัพย์หรือหน่วยงานกำกับดูแลควรมีการกำหนดคุณสมบัติและความสามารถของผู้ตรวจสอบกิจการที่มีความเชี่ยวชาญ และส่งเสริมการอบรมเชิงลึกให้ผู้ตรวจสอบกิจการสามารถทำงานตามกรอบการเปิดเผยความเสี่ยงของสหกรณ์ที่กำหนดได้ เพื่อผลักดันมาตรฐานการตรวจสอบกิจการให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าความสามารถของผู้ตรวจสอบกิจการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาคุณสมบัติและทักษะของผู้ตรวจสอบกิจการจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือของระบบสหกรณ์ได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวง การดำเนินงานและการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน พ.ศ. 2564. (2564, 10 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 138 ตอนที่ 11 ก หน้า 43-53
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2566). *สถิติผลการดำเนินงานในรอบ 10 ปี (2557 - 2566) ของสหกรณ์ออมทรัพย์*
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2565). *รายงานประจำปี 2565*. ค้นเมื่อ 30 กันยายน 2567, จาก https://cpd.go.th/images2/CPD_Annual_Report_2022-1.pdf
- คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ. (2566). *แผนพัฒนาการสหกรณ์ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570)*. ค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2567, จาก https://cpd.go.th/images2/2023/Cooperative_Development_Plan_Manual_Edition_5_compressed.pdf
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2567). *รายงานเงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือน*. ค้นเมื่อ 30 กันยายน 2567, จาก https://app.bot.or.th/BTWS_STAT/statistics/BOTWEBSTAT.aspx?reportID=985&language=TH
- ศิริวรรณ อัครวงศ์เสถียร, กันตภณ ศรีชาติ และรัฐศาสตร์ หนูดำ. (2560, 25 กันยายน). *บทบาทและความเสี่ยงของระบบสหกรณ์ออมทรัพย์ บทวิเคราะห์จากงบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ใหญ่ 169 ราย*. ค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2567, จาก <https://www.pier.or.th/abridged/2017/15/>
- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. (2564, พฤศจิกายน). *60 ปี สศค. การกิจเพื่อแผ่นดิน*. ค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2567, จาก http://103.6.165.76/fpo60year/60%20Year_compressed.pdf
- สิริธยา จิตอุดมวัฒนา. (2555). *สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loan: NPL) ของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ปี 2555*. ค้นเมื่อ 30 กันยายน 2567, จาก https://www.cad.go.th/ewt_news.php?nid=18410
- สุภัทรา อภิชัยมงคล. (2561). สหกรณ์: สถาบันการเงินของสมาชิก. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*, 12(28), 367-379.
- Abbott, L. J., Daugherty, B., Parker, S., & Peters, G. F. (2016). Internal Audit Quality and Financial Reporting Quality: The Joint Importance of Independence and Competence. *Journal of Accounting Research*, 54(1), 3-40.
- Abraham, S., & Cox, P. (2007). Analysing the determinants of narrative risk information in UK FTSE 100 annual reports. *British Accounting Review*, 39(3), 227-248.
- Adams, R. B., & Ferreira, D. (2009). Women in the boardroom and their impact on governance and performance. *Journal of financial economics*, 94(2), 291-309.
- Agyei-Mensah, B. K. (2017). The relationship between corporate governance mechanisms and IFRS 7 compliance: evidence from an emerging market. *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*, 17(3), 446-465.
- Agyei-Mensah, B. K., & Buerter, S. (2019). Do culture and governance structure influence extent of corporate risk disclosure? *International Journal of Managerial Finance*, 15(3), 315-334.
- Al Haddad, O., & Juhmani, O. I. (2020). *Corporate Governance and the Insolvency Risk: Evidence from Bahrain*. 2020 International Conference on Decision Aid Sciences and Application. DASA 2020.
- Alshirah, M., & Alshira'h, A. (2024). The impact of corporate ownership structure on corporate risk disclosure: evidence from an emerging economy. *Competitiveness Review*, 34(2), 370-395.

- Barakat, A., & Hussainey, K. (2013). Bank governance, regulation, supervision, and risk reporting: Evidence from operational risk disclosures in European banks. *International Review of Financial Analysis*, 30, 254-273.
- Blue, G., Faraji, O., Khotanlou, M., & Rezaee, Z. (2024). A corporate risk assessment and reporting model in emerging economies. *Journal of Applied Accounting Research*, 25(4), 783-811.
- Bufarwa, I. M., Elamer, A. A., Ntim, C. G., & AlHares, A. (2020). Gender diversity, corporate governance and financial risk disclosure in the UK. *International Journal of Law and Management*, 62(6), 521-538.
- Cheng, E. C. M., & Courtenay, S. M. (2006). Board composition, regulatory regime and voluntary disclosure. *International Journal of Accounting*, 41(3), 262-289.
- Cohen, J. (2013). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. routledge.
- Elamer, A. A., Ntim, C. G., Abdou, H. A., Owusu, A., Elmagrhi, M., & Ibrahim, A. E. A. (2021). Are bank risk disclosures informative? Evidence from debt markets. *International Journal of Finance and Economics*, 26(1), 1270-1298.
- Elnahass, M., Salama, A., & Trinh, V. Q. (2022). Firm valuations and board compensation: Evidence from alternative banking models. *Global Finance Journal*, 51, Article 100553.
- Gillani, S. M. A. H., Ramakrishnan, S., Raza, H., & Ahmad, H. (2018). Review of corporate governance practices and financial distress prediction. *International Journal of Engineering and Technology(UAE)*, 7(4), 30-33.
- Gul, F. A., Srinidhi, B., & Ng, A. C. (2011). Does board gender diversity improve the informativeness of stock prices? *Journal of accounting and economics*, 51(3), 314-338.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (Seventh edition / Joseph F. Hair, Jr., William C. Black, Barry J. Babin, Rolph E. Anderson. ed.). Pearson.
- Hassan, M. K. (2009). UAE corporations-specific characteristics and level of risk disclosure. *Managerial Auditing Journal*, 24(7), 668-687.
- IFC. (2024). *Gender equality in corporate leadership:MARKET MONITOR G20 and Regional analysis 2024*. International Finance Corporation. Retrieved 20 October 2025 from <https://sseinitiative.org/sites/sseinitiative/files/publications-files/g20-regional-unsse-ifc-2024.pdf>
- The International Cooperative Alliance Annual Report*. (2020). Retrieved 20 October 2025 from <https://ica.coop/index.php/en/media/library/annual-reports/ica-annual-report-2020>
- Jamkarani, R. G., & Lalbar, A. (2018). Studying the Relationship between the Financial Incentives of Board Members and Disclosure of Corporate Risk, Emphasizing the Levels of Corporate Performance and Risk. *Advances in Mathematical Finance and Applications*, 3(1), 69-78.
- Jensen, M., & Meckling, W. (1976). Agency theory: Agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economies*.
- Jia, J. (2019). Does risk management committee gender diversity matter? A financial distress perspective. *Managerial Auditing Journal*, 34(8), 1050-1072.

- Khalil, A., & Maghraby, M. (2017). The determinants of internet risk disclosure: empirical study of Egyptian listed companies. *Managerial Auditing Journal*, 32(8), 746-767.
- Khandelwal, C., Kumar, S., Tripathi, V., & Madhavan, V. (2023). Joint impact of corporate governance and risk disclosures on firm value: Evidence from emerging markets. *Research in International Business and Finance*, 66, Article 102022.
- Khandelwal, C., Kumar, S., & Verma, D. (2021). Exploring financial risks disclosure: evidence from Indian listed companies. *Qualitative Research in Financial Markets*, 13(5), 549-579.
- Khatib, S. F. A., Al Amosh, H., & Ananzeh, H. (2023). Board Compensation in Financial Sectors: A Systematic Review of Twenty-Four Years of Research. *International Journal of Financial Studies*, 11(3), Article 92.
- Laliwan, S., & Potipiroon, W. (2022). Board Capital, Organizational Capital and Organizational Performance of Agricultural and Non-agricultural Co-operatives in Thailand. *ABAC Journal*, 42(2), 195-215.
- Linsley, P. M., Shrives, P. J., & Crumpton, M. (2006). Risk disclosure: An exploratory study of UK and Canadian banks. *Journal of Banking Regulation*, 7(3), 268-282.
- Liu, G., & Sun, J. (2022). The effect of independent directors' financial expertise on the use of private information in setting bank CEO bonuses. *International Journal of Managerial Finance*, 18(2), 205-221.
- Martikainen, M., Kinnunen, J., Miihkinen, A., & Troberg, P. (2015). Board's financial incentives, competence, and firm risk disclosure: Evidence from Finnish index listed companies. *Journal of Applied Accounting Research*, 16(3), 333-358.
- Mbithi, E., Moloi, T., & Wangombe, D. (2022). Corporate risk disclosure: A systematic literature review and future research agenda. *Cogent Business and Management*, 9(1), Article 2105569.
- Nadeem, M., Zaman, R., & Saleem, I. (2017). Boardroom gender diversity and corporate sustainability practices: Evidence from Australian Securities Exchange listed firms. *Journal of Cleaner Production*, 149, 874-885.
- Ntim, C. G., Lindop, S., & Thomas, D. A. (2013). Corporate governance and risk reporting in South Africa: A study of corporate risk disclosures in the pre- and post-2007/2008 global financial crisis periods. *International Review of Financial Analysis*, 30, 363-383.
- Rahardjo, T. H., Bangun, N., & Amalia, T. H. (2020). Effect of firm size, gearing ratio, and gender diversity on extent of risk disclosure. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 29(5), 2584-2598.
- Saggar, R., Arora, N., & Singh, B. (2022). Financial performance and corporate risk disclosure: the moderating impact of board structure. *Global Business and Economics Review*, 28(1), 39-61.
- Spence, M. (1973). Job Market Signaling. *The Quarterly Journal of Economics*, 87(3), 355-374.
- Zhang, J., Qi, Y., Song, Y., & Zeng, Y. (2025). Auditor compensation and accounting firm performance. *Managerial Auditing Journal*, 40(2), 214-244.